

5. CAF

1. Algemene spreeklijn
2. Interne stukken
3. Juridisch/LA
4. Programma Toeslagen
5. Adviescommissie/ADR
6. EDP auditors
7. Nationaliteit/AP
8. Klokkenluider
9. Zwartboek
10. Factsheet acties

1. Spreeklijn CAF

- Ik ben hard aan de slag om, waar ik dat kan, het **onrecht voor de ouders recht te zetten**. De Adviescommissie heeft tijd nodig om de **zorgvuldigheid** te kunnen waarborgen. In **oktober** verwacht ik het **eerste advies van Donner** met uw Kamer te kunnen delen.
- Vlak voor het zomerreces heb ik uw Kamer uitgebreid gesproken over de CAF-zaak van Toeslagen. Dat was een belangrijk debat, waarin ik de grote focus op het **bestrijden van misbruik erkende**. Ouders zijn de dupe van geworden van deze aanpak en mijn gesprekken met hen staan nog scherp op het netvlies. Er is ontzettend **veel misgegaan**.
- Ik heb daartoe een veelheid aan acties aangekondigd, die **hoge prioriteit** hebben. De inspanning om een **programmastructuur** op te zetten, de **ouderdossiers op orde** te krijgen en de adviescommissie van gevraagde **informatie te voorzien** was ook tijdens het zomerreces onverminderd groot.
 - Mijn hoogste prioriteit ligt bij het vinden van een **passende oplossing** voor de betrokken CAF 11-ouders, het aangedane onrecht moet zoveel als mogelijk worden hersteld. Daarom heb ik de Adviescommissie uitvoering toeslagen onder leiding van dhr. Donner gevraagd om mij hierbij te helpen.
 - Toeslagen brengt daartoe voor de adviescommissie de **dossiers van alle ouders** in beeld. Dat is een

grote klus, gezien alle detailinformatie van de ouders die over een periode van zes jaar naar boven komt. Dit wordt de komende weken afgerond. Ondertussen wordt de onderzoeks- en behandelinformatie al bij de adviescommissie aangeleverd.

- Om de adviescommissie en de ADR van informatie te voorzien is bij **Toeslagen een projectorganisatie** opgericht.
- Vooruitlopend op het advies van de commissie uitvoering toeslagen heb ik direct de **invorderingen** van alle schulden bij de Belastingdienst van deze groep **ouders opgeschort**.
- Tegelijkertijd kan ik momenteel niet uitsluiten dat het probleem breder is dan CAF 11. Daarom heb ik de adviescommissie ook gevraagd naar het handelen van Toeslagen in **andere zaken** waarin vermoedens van georganiseerde fraude aan de orde zijn. Daarbij staan de **positie van toeslaggerechtigden** en de bestaande wettelijke kaders centraal. Ook adviseert de commissie over de praktische rechtsbescherming en wenselijke verbeteringen voor toeslaggerechtigden. Dit rapport verwacht ik voor het kerstreces met uw Kamer te kunnen delen.
- De **ADR** kijkt of de problemen die zich in het CAF 11 dossier hebben voorgedaan ook voorkomen in **andere**

CAF zaken uit die periode. Die uitkomsten worden door de adviescommissie meegewogen.

- De **Autoriteit Persoonsgegevens** doet onderzoek bij Toeslagen naar de **verwerking van persoonsgegevens** en bekijkt of sprake is geweest van etnisch profileren. Ook hier wil ik benadrukken dat ik etnisch profileren ten strengste afkeur. Daarom wacht ik de uitkomsten van dit onderzoek met grote belangstelling af.
- Ik bekijk tevens met mijn collega van **SZW** de **toeslagenwet- en regelgeving**. Mijn beeld is dat deze soms rigide is. Daarnaast wordt zowel in de IBO Toeslagen als het programma verbetervoorstellen Kinderopvangtoeslag gekeken naar het optimaliseren van het Toeslagenstelsel.

CAF: vijf belangrijkste punten

1. Op 11 juni is de Tweede Kamer meegenomen in bredere "tunnelvisie" fraudeaanpak

- In tijdsgewricht Bulgarenfraude (2013-2016) heeft de maatschappelijke roep tot fraudebestrijding in combinatie met strikte regelgeving geleid tot een «tunnelvisie» binnen de Belastingdienst op fraudebestrijding.
- Geconstateerd is dat dit verder ging dan CAF 11.
- De «tunnelvisie» werd gestaafd door de uitkomsten van rechtszaken waarin de (juridische) interpretatie van wetgeving merendeels onderschreven werd.
- Pas in aanloop naar die kamerbrief is het bestaan van de «tunnelvisie» onderkent

2. Eerste prioriteit is herstellen en voorkomen (complete dossiers voor Donner en ADR en onderzoek autoriteit persoonsgegevens)

- Hoogste prioriteit is nu een passende oplossing voor betrokken ouders.
- Aangedaan onrecht moet worden hersteld.
- In zomerperiode is hard gewerkt aan het complementeren van informatie voor Adviescommissie en ADR
- Dit betreft detailinformatie over periode van zes jaar.
- Komende weken wordt dit afgerond.
- Daarnaast worden vaktechnische waarborgen ingebouwd om deze problematiek, in combinatie met andere maatregelen, naar de toekomst te voorkomen.

3. Reconstructie besluitvormingsproces CAF-aanpak en reguliere toezichtsbehandeling (tunnelvisie)

- De omvang van de tunnelvisie buiten CAF 11 wordt momenteel in beeld gebracht
- Over het besluitvormingsproces zijn vragen gesteld door Kamer, Donner, ADR, Autoriteit Persoonsgegevens en in twee wob-verzoeken.
- Stukken vertonen deels overlap. Voor een integraal beeld moeten ze in samenhang worden gezien.

- Dit verzoek concurreert met mijn topprioriteit “herstellen en voorkomen”.
- Ik heb bij mijn ambtenaren aangegeven dat ik pas compleet beeld wil delen als alle stukken zijn beoordeeld.
- Gaat hier om 1000+ stukken. Zorgvuldig is geboden, zowel in beoordelen als lakken.

4. Informeren Tweede Kamer over besluitvorming “tunnelvisie” (onrechtmatig handelen (stopzetten ipv opschorten))

- Ik verwacht in derde week oktober “totaalbeeld” te hebben en uw kamer hierover te informeren.
- Pas dan kan ik recht doen aan mijn informatieplicht en uitsluiten dat ik een incompleet beeld schets door de gevraagde snelheid.

5. Verstrekken stukken aan Kamer

- Waarom verstrekken we niet ‘gewoon’ de documenten aan de Kamer?
- De gebruikelijke weg is om de Kamer informatie te verstrekken in de vorm van inlichtingen in plaats van documenten. Ik vind dat ambtenaren hierin ook beschermd moeten worden.
- Kamerleden doen een beroep op passages uit brieven van de regering aan de Tweede Kamer over de verhouding tussen artikel 68 Grondwet en de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).
- Kamerleden ageren tegen het feit dat zij desgevraagd meestal geen documenten krijgen, terwijl deze documenten deels wel verstrekt worden naar aanleiding van een Wob-verzoek.
- Vandaag is in de procedurevergadering van BZK afgesproken om een apart AO te gaan organiseren over dit onderwerp.

2. Interne stukken CAF

Spreeklijn

- Gegeven het grote belang dat ik hecht aan het oplossen van de CAF problematiek heb ik **meerdere malen per week overleg over alle aspecten en de voortgang daarop**;
- Op 12 september ben ik geïnformeerd over de voortgang **van de analyse van de interne stukken**. Toen is mij gemeld dat de omvang zeer groot is (meer dan 1.000 documenten) en dat de analyse van de stukken nog in een beginfase verkeerde. Er waren dan ook veel vragen die niet beantwoord konden worden.
- Het **zorgvuldig en systematisch** in beeld brengen van alle documenten **kost tijd** en pas nadat dat is afgerond kan ik de Kamer goed informeren.
- De berichten in de media hebben ertoe geleid dat het belangrijk is **sneller duidelijkheid te verkrijgen** dan de eerder voorgenomen planning. Ik heb dan ook opdracht gegeven te versnellen zodat uiterlijk **de derde week van oktober** het beeld compleet is en ik uw kamer adequaat kan informeren.
- Naar aanleiding van de berichtgeving over de rol van het toenmalige MT Fraude bij de Belastingdienst heb ik de gevraagd met alle **toenmalige leden een gesprek te voeren over de rol van het toenmalige MT Fraude**.

Analyse interne stukken CAF:

- Gegeven het grote belang dat ik hecht aan het oplossen van de CAF problematiek laat ik mij daarover regulier bijpraten;
- Er is mij recent gemeld dat de omvang van nog te analyseren relevante stukken zeer groot is en dat dit nog tijd zal vergen in een beginfase verkeerde. Er waren dan ook veel vragen die niet beantwoord konden worden.
- Het zorgvuldig en systematisch in beeld brengen van alle documenten kost tijd.
- Ik wil natuurlijk zo snel mogelijk duidelijkheid verkrijgen. Ik heb dan ook opdracht gegeven de analyse zo spoedig mogelijk af te ronden en mik daarbij op de derde week van oktober, waarna ik uw Kamer adequaat kan informeren.
- Ik kan de stukken niet eerder verstrekken dan dat moment, omdat ik geen onvolledig beeld wil delen met uw Kamer. Art 68 van de Grondwet staat daaraan niet in de weg, omdat ik te allen tijde bereid ben informatie te verstrekken (maar geen stukken, cf. kabinetsbeleid)

Spreeklijn bullits 68/Wob

- Op 11 juli heeft de **minister van BZK** (mede namens mij) een brief en antwoorden op Kamervragen aan uw Kamer verzonden over **het informeren van de Kamer bij een Wob-verzoek**.
- De minister van BZK geeft in deze brief aan dit onderwerp naar aanleiding van uw vragen nog **in het kabinet aan de orde te gaan stellen**.
- Daarnaast begrijp ik dat vandaag in uw procedurevergadering is afgesproken een **apart AO** te gaan organiseren over dit onderwerp.
- Dat lijkt me dan ook de plaats om ook in **aanwezigheid van de minister van BZK te spreken over dit belangrijke onderwerp**.

Toelichting

- Op 11 juli heeft Min BZK - mede namens u - antwoorden op Kamervragen verzonden die zien op de omgang met de WOB en informeren Kamer/ artikel 68 grondwet (zie bijlage).
- In de aanbiedingsbrief geeft Min BZK aan dit onderwerp en het kabinetsbeleid dienaangaande op korte termijn in de MR aan de orde te stellen. Dit zal vrijdag – mede naar aanleiding van uw interventie – gebeuren.
- Maar in de procedurevergadering van vanochtend heeft Omtzigt – met steun van Leijten - gevraagd een AO Wob te organiseren. Er is echter discussie of dit vanuit Cie FIN of Cie BZK moet zijn. moeten met voorstel komen. Wens leeft in ieder geval breed u en de Minister van BZK beiden uit te nodigen.

- In de antwoorden op de gestelde Kamervragen benadrukt de minister van BZK dat de inlichtingenplicht jegens de Kamer wordt beschouwd als een van de hoekstenen van ons parlementaire stelsel. Zonder goede informatievoorziening door het kabinet kan de Kamer immers haar controlerende functie niet goed uitoefenen.
- Het beleid ten aanzien van inlichtingen aan de Kamer nav een wob-verzoek, is dat bewindspersoon een afweging maakt of de Kamer actief geïnformeerd wordt over de openbaarmaking van documenten naar aanleiding van een Wob-verzoek. Als het informatie betreft die relevant wordt geacht voor de Kamer – bijvoorbeeld als het een onderwerp is dat eerder aan de orde was in een debat of Kamervragen – wordt de Kamer gelijktijdig met het versturen van een antwoord op het Wob-verzoek daarop geattendeerd.
- Het beleid is tevens dat (deels) ingewilligde Wob-verzoeken openbaar worden gemaakt op de website www.rijksoverheid.nl, met inbegrip van de documenten die (geheel of gedeeltelijk) openbaar worden.
- De bewindspersoon kan het daarbij aangewezen vinden de Kamer breder te informeren over bijvoorbeeld de context of relevante informatie die niet terug te vinden is in de documenten.
- Als de Kamer standaard over elke beantwoording van Wob-verzoeken zou worden geïnformeerd, bestaat voor de Kamer het risico op een informatie-*overload*. Bovendien kan de Kamer gericht op de hoogte worden gesteld en hoeft zij niet zelf alle documenten tot zich te nemen om daaruit een verhaal te destilleren. De Kamer is dus zelf ook gebaat bij het verstrekken van inlichtingen in plaats van documenten.

Q. Wanneer zullen de gesprekken met de MT Fraudeleden plaatsvinden?

A.

- Deze gesprekken zullen de **komende 2 weken** plaatsvinden.

Spreektekst verzoek Omtzigt regeling van werkzaamheden 24 september

- De heer Omtzigt heeft gisteren in de regeling van werkzaamheden verzocht om binnen twee weken een brief te sturen over het illegaal handelen van de Belastingdienst
- Zoals ik vrijdag al schreef heb ik meer tijd nodig voor een grondige analyse van de interne stukken.
- Ik hoop u in de derde week van oktober hier nader over te kunnen berichten zodra ik het totale beeld compleet heb.

3. Juridisch/LA

Q. Hoe gaat Toeslagen om met de juridische procedures in CAF-zaken?

A.

- Een **deel van de bezwaar- en beroepszaken wordt in overleg met de belanghebbende en gemachtigde aangehouden** tot na het advies van de adviescommissie uitvoering toeslagen.
- Voor de lopende bezwaar- en beroepsprocedures van burgers in CAF-zaken zijn **vaktechnische waarborgen** getroffen:
- Hierbij kunt u denken aan het inzetten van **medewerkers die niet eerder CAF-zaken hebben behandeld, herbeoordeling van lopende zaken** door de
 oeslagen en de **inzet van de Landsadvocaat**.

Herbeoordeling heeft ertoe geleid dat enkele beroepszaken zijn ingetrokken nadat aan de belanghebbende is tegemoetgekomen.

Q. Kunt u reageren op de column van RTL waarin de Landsadvocaat wordt verweten stukken achter te houden in de civiele procedure tegen het gastouderbureau?

A.

- Ik ga **niet in op individuele zaken** die nog onder de rechter zijn.
- In zijn algemeenheid houdt de Belastingdienst in een procedure **niet willens en wetens van belang zijnde stukken achter**. Dit uitgangspunt geldt zeker ook voor de LA.
- Ik heb dan ook **geen reden om te denken** dat er in deze zaak ten onrechte stukken zijn **achtergehouden** door de LA.
- Ik wil benadrukken dat, anders dan de column lijkt te veronderstellen, er **verschillende bewijsregels en verschillende regels over het aanleveren van stukken gelden in civiele procedures** (de schadevergoedingsprocedure door het gastouderbureau) en bestuursrechtelijke procedures (de procedures over kinderopvangtoeslag door vraagouders).
- Het oordeel over deze lopende civiele procedure en dus ook over de procesvoering van de Landsadvocaat is aan de onafhankelijke rechter.

Bij doorvragen TK:

- Eerder is schriftelijk richting de Kamer gecommuniceerd dat de **Kamer geen partij is in lopende procedures.**
- In mijn antwoord van vorige week vrijdag op vraag 35 van de heer Omtzigt, heb ik toegelicht welke documenten zijn verstrekt aan het gastouderbureau naar aanleiding van een **WOB-verzoek gedaan in het kader van de civiele procedure.** Omdat de advocaat van het gastouderbureau al over het Rapport Vpb bij het Gastouderbureau beschikte is dit Rapport in de primaire Wob-beslissing niet meegenomen. **In de beslissing op bezwaar is dat hersteld.**
- De column is overigens wel **onder aandacht van de Landsadvocaat** gebracht met het verzoek voor het vervolg van de gerechtelijke procedure uit te (laten) zoeken wat er is gebeurd.

Q: Waarom is de Landsadvocaat ingeschakeld?

A:

- Onder meer naar aanleiding van een uitspraak van de rechter in september 2018 kon de indruk ontstaan dat Toeslagen in lopende beroepszaken niet alle stukken verstrekke. Om de zekerheid te bieden dat Toeslagen volgens de regels procedeert, heb ik daarom de Landsadvocaat ingeschakeld.
- Ik heb de Landsadvocaat gevraagd om als procesvertegenwoordiger van Toeslagen op te treden. Het doel van het inzetten van de Landsadvocaat was dat met een frisse juridische blik de lopende beroepszaken zouden worden behandeld.
- Tevens was mijn doel dat het inschakelen van de Landsadvocaat als juridisch expert het comfort zou bieden dat proactief en ruimhartig alle relevante op de zaak betrekking hebbende stukken zouden worden verstrekt.

Q: Welke werkzaamheden voert de Landadvocaat uit bij lopende CAF 11-procedures?

A:

- De werkzaamheden van de Landsadvocaat in de lopende CAF 11-procedures bestaan uit :
 - het opstellen van het verweerschrift;
 - de toetsing of alle op de zaak betrekking hebbende stukken zijn verstrekt;
 - de procesvertegenwoordiging ter zitting; en
 - het tegenlezen van de beslissingen op bezwaar.

Q. Kunt u ingaan op het hoger beroep tegen de uitspraak van Rechtbank Rotterdam van 12 juli 2019? Heeft u de volgende passages gezien in de "op de zaak betrekking hebbende stukken" die gisteren (gelakt) zijn overlegd aan de wederpartij: "geen woorden, maar daden", "@hansjebrinkerproductions" en "pek en veren"?

A.

- Ik ga niet in op individuele zaken.
- In zijn algemeenheid kan ik wel zeggen dat de geciteerde bewoordingen passen in het beeld dat ik heb over die periode waarin fraudebestrijding door Toeslagen te zeer de overhand had.
- De bewoordingen passen niet bij een moderne en professionele Belastingdienst zoals ik die voorsta. Mede daarom heb ik cultuur tot vierde pijler van beheerst vernieuwen gemaakt.

Toelichting

- Het hoger beroepschrift, dat begin deze week is ingediend, richt zich tegen de opdracht van de rechtbank Rotterdam (in een procedure of kinderopvangtoeslag) om het volledige dossier over het onderzoek bij een specifiek gastouderbureau te verstrekken.
- De Belastingdienst had in deze zaak een dilemma: enerzijds wil zij voldoen aan het oordeel van de rechter, anderzijds heeft zij een verantwoordelijkheid om vertrouwelijk met gegevens (van derden) om te gaan.

- Op 23 augustus jl is daarom aan de TK toegezegd dat er, lopende deze hoger beroepsprocedure, een gelakte versie van het dossier wordt verstrekt aan de wederpartij.
- Aan deze toezegging is gisteren (dinsdag 24 september) voldaan.

4. Programma Toeslagen

Q. Wat heeft Toeslagen in de zomerperiode gedaan?

A.

- Toeslagen heeft gedurende de zomerperiode **voorbereidingen getroffen** ten behoeve van de adviescommissie uitvoering toeslagen en het onderzoek van de ADR.
- Het bijeenbrengen van de **onderzoeks- en behandelinformatie over de andere CAF-zaken is nog onderhanden** en wordt de komende weken bij hen aangeleverd.
- Hiervoor is een **projectorganisatie** opgericht en zijn waarborgen getroffen ten aanzien van de eerdere CAF-betrokkenheid van medewerkers.

Q. Bij 1 CAF zaak 300 gedupeerden, bij 170 CAF zaken hoeveel gedupeerden?

A.

- In totaal zijn er inderdaad circa **170 toeslaggerelateerde CAF-zaken**. Op dit moment worden deze zaken geïntentariseerd en verstrekt aan de Adviescommissie en de ADR. Nadat de werkzaamheden van de commissie en de ADR zijn afgerond zal ik uw Kamer nader informeren.

Q: Om hoeveel gevallen gaat het nu in CAF 11?

A.

- In mijn brief van 28 juni heb ik aangegeven dat er 302 ouders in beeld zijn voor CAF 11.
- Inmiddels zijn na het doorspitten van de systemen van Toeslagen nog 5 ouders aangetroffen, totaal derhalve 307 per heden.
- Het koppelen van ouders aan het wel/niet tot CAF 11 behoren is helaas niet éénduidig vanuit de vroegere werkwijze bij Toeslagen te halen.
- Niet uit te sluiten is dat er nog enkele gevallen bij zullen komen.
- De ADR en de adviescommissie worden geïnformeerd over bijkomende aantallen.

Q. Doet Toeslagen (naast het BD-programma) ook zelf dingen op cultuur?

A.

- Zoals ik afgelopen vrijdag al heb aangegeven **is investeren in cultuur en leiderschap** binnen de Belastingdienst noodzakelijk.
- Ik beoog een klimaat binnen de Belastingdienst waarin medewerkers zich verantwoordelijk, geloofwaardig en zorgvuldig opstellen. Niet alleen **intern, maar ook naar burgers en bedrijven**.
- Mijn programma ziet op de **gehele Belastingdienst, ook op Toeslagen**. Ook daar onderschrijf ik het belang om de cultuur te veranderen. Met mijn cultuurprogramma, beschreven in de brief van 20 september, hoop ik daar stappen te zetten.
- Tegelijkertijd realiseer ik dat dit niet over **eenvoudig gerealiseerd wordt**. Het is een uitdagend meerjarenprogramma dat tijd zal kosten en waar het gesprek over thema's als integriteit en reflectie **steeds intensiever en concreter** zal worden gevoerd.
- Ook **Toeslagen** geeft uitvoering aan het programma, en zal daarin in het bijzonder aandacht besteden aan **de manier waarop burgers tegemoet getreden worden** en het hanteren van de **menselijke maat** binnen de mogelijkheden van de wet. Ook een **open en veilig werkklimaat** zal uitdrukkelijk aandacht krijgen.

5. Adviescommissie/ADR

Q: Als de wetgeving zo weinig ruimte biedt dat u niets kunt doen, waarom kan de Commissie dat dan wel?

A:

- Bij het afhandelen van de CAF-11 dossiers is mij duidelijk geworden dat de Belastingdienst/Toeslagen vast lijkt te zitten in een **strak keurslijf van wet- en regelgeving**, beleid en jurisprudentie.
- Dat strakke keurslijf lijkt ook **in de weg te zitten** bij het vinden van **een oplossing**.
- Het is goed dat een gezaghebbende adviescommissie met de frisse blik van buiten zijn licht laat schijnen op de vraag welke **beleids- en beoordelingsruimte Toeslagen** heeft.
- Ik kan en wil **niet vooruitlopen** op het oordeel van de adviescommissie.

Q. Welke maatregelen heeft u, vooruitlopend op de uitkomsten van adviescommissie en ADR, genomen?

A.

- Voor de lopende bezwaar- en beroepsprocedures van burgers in CAF-zaken worden steeds meer **vaktechnische waarborgen ingebouwd**:
 - Het strikt hanteren van het **vier ogen principe** bij alle CAF zaken;
 - **Herbeoordeling van lopende beroepszaken** door de
 - In overleg met betrokkenen wordt gekeken of lopende **bezwaar- en beroepszaken** met raakvlakken met de CAF11-problematiek kunnen worden **aangehouden** tot na het advies van de adviescommissie uitvoering toeslagen;
 - Invordering van lopende toeslagen en belastingsschulden in CAF 11 zaken is opgeschort;
- Collegiale toetsing bij beroepszaken wordt strikt voorgeschreven in een **nieuwe werkinstructie**;
- Voor medewerkers van Toeslagen zijn de (historische gegevens over de) tweede nationaliteit niet meer in de systemen raadpleegbaar. De volledige verwijdering van deze gegevens in de systemen is **eind dit jaar gereed**;
- De vaktechnische infrastructuur, met heldere hiërarchie en verantwoordelijkheden zoals bij belastingen

gebruikelijk in de Belastingdienst, wordt ook voor Toeslagen ingericht.

- Voor de projectorganisatie om de ADR en Adviescommissie van informatie te voorzien is tijdelijk **extra personeelscapaciteit** vrijgemaakt van andere dienstonderdelen voor het doorlichten van dossiers;
- Met SZW is een ambtelijke werkgroep gestart die de meest **rigide knelpunten in de wet- en regelgeving** onderzoekt en mogelijke aanpassingen daarvoor.

Q. Wat is de stand van zaken m.b.t. uw toezeggingen en de aangenomen motie over tegemoetkomingen aan gedupeerde ouders in CAF-zaken?

A.

- Zoals ik in mijn brief van 20 september aan uw Kamer heb bericht, heb ik de Adviescommissie uitvoering toeslagen gevraagd mij te **adviseren over een oplossing** voor gedupeerde ouders.
- Naar verwachting komt de adviescommissie **in oktober** met het eerste deeladvies.
- Uiteraard heb ik begrip voor de wens van uw Kamer – en vooral ook van de gedupeerde ouders – om tot een snelle **oplossing en financiële compensatie** te komen.
- Ik hecht echter aan **zorgvuldigheid en rechtsgelijkheid**, zodat niet alleen voor de ouders in de CAF-11-zaak een passende oplossing mogelijk is, maar ook voor ouders die op vergelijkbare wijze zijn behandeld.
- Om die reden vind ik het van belang **eerst het advies van de commissie** af te wachten, alvorens een definitief standpunt te bepalen.
- Zodra het deeladvies beschikbaar is, zal ik zo spoedig mogelijk de **kabinetsreactie met daarin de voorziene oplossingsrichting** voor gedupeerde ouders naar uw Kamer sturen.
- Dit doet uiteraard niets af aan mijn **oprechte intentie** om gedupeerde ouders tegemoet te komen.

Q. Hoe staat het nu met het onderzoek naar andere CAF zaken van de ADR?

A.

- Dataspecialisten van de Belastingdienst hebben een **gegevensset** gemaakt die wordt gebruikt voor het **beantwoorden van vragen** uit de onderzoeksopdracht. Ook andere vragen van de ADR worden door de projectstructuur bij Toeslagen beantwoord.
- Zoals ik tijdens het plenaire debat van 21 maart jl. heb aangegeven, laat ik de ADR onderzoeken of de problemen in het CAF 11-dossier ook in andere zaken hebben gespeeld. De Auditdienst Rijk (ADR) kijkt naar het handelen van Toeslagen in alle toeslaggerelateerde CAF-zaken.
- Ik kan niet uitsluiten dat deze handelswijze ook in andere **toeslaggerelateerde CAF-zaken is toegepast**. Mede daarom laat ik de ADR alle toeslaggerelateerde CAF-zaken onderzoeken.

6. EDP auditors

Q. Hoe kunt u met de gepubliceerde Wob-documenten nog volhouden dat uw ministerie geen inmenging had in het EDP onderzoek?

- De suggestie dat het EDP onderzoek is **ingeperkt** is **niet correct**. Er is **niet geschrapt in** de resultaten van het onderzoek en daarin zijn evenmin wijzigingen of aanpassingen aangebracht. Bij een eerste gesprek over de onderzoeksopdracht is **breed gesproken over mogelijke onderwerpen (zo ook autorisaties)**.
- Afgelopen najaar heb ik de opdracht gegeven om de systemen bij Toeslagen te doorzoeken op stukken die niet eerder in de dossiers van belanghebbenden in het CAF 11-project gevoegd zijn of die **nieuwe informatie over CAF11** in den brede bevatten zodat zij met de Kamer gedeeld konden worden.
- Daarbij zijn specifiek EDP auditors ingeschakeld omdat hun vaardigheden op het terrein van de **geautomatiseerde gegevensverwerking** liggen. Zij hebben de benodigde opleiding, ervaring en 'tooling' om betrekkelijk snel stukken te vinden.
- De EDP-auditors zijn destijds ingeschakeld om eventueel ontbrekende stukken te vinden die:
 - kwalificeren als de **op de zaak betrekking hebbend** in de lopende beroepszaken; en

- die uw Kamer in den **brede inzicht geven in het CAF 11-project**.
- **Autorisaties** zijn echter **niet relevant** voor de documenten die op dat moment aanwezig waren; een onderzoek naar de autorisaties zou geen documenten opgeleverd hebben. Daarom, en ook mede door de grenzen die tijd aan ons stelt, is de keuze gemaakt om **alle aandacht op het zoeken van documenten te richten**.

Q. Waarom heeft u nog steeds geen zicht op alle stukken in deze CAF zaak?

A.

- We hebben vaak gesproken over het feit dat de informatievoorziening bij Toeslagen niet op orde was. Daarom heb ik afgelopen najaar de maatregel aangekondigd om de **informatievoorziening bij Toeslagen te verbeteren**.
- Met het beleidsbesluit vaktechnische inbedding zijn de **escalatie- en informatielijnen** binnen Toeslagen opgezet, waardoor er **meer structuur begint te komen** in de manier waarop informatie binnen de organisatie wordt gedeeld en vastgesteld.
- Ook is er veel aandacht binnen de **programmastructuur** voor het op orde krijgen van alle **ouderdossiers**. Dat blijkt een **grote klus**, aangezien het gaat om detailinformatie over een periode van zes jaar. Ik verwacht dit beeld de komende weken compleet te maken en met de adviescommissie te kunnen delen.

Q. Wat is de rol van het ministerie in het EDP onderzoek dan wel geweest?

A.

- Het informatiebeheer toeslagen is wel in den brede opgenomen als **een van de vier aanbevelingen** aan Toeslagen in kamerbrief van oktober 2018. Dit behoorde echter **niet** tot de opdracht van de EDP-auditors. Zij zijn daarvoor niet ingeschakeld.
- In afgelopen periode is binnen Toeslagen ook begonnen met **herijken autorisatiebeheer**.
- Ik realiseer me dat de Kamer ook vragen hierover heeft gesteld. Ik kom daar binnen de **reguliere procedure op terug**.

Q: Waarom heeft Toeslagen eerst zelf gezocht? De informatiehuishouding was toch niet op orde? A:

- Dat de informatiehuishouding van CAF-zaken bij Toeslagen niet op orde was, is in de loop van september 2018 gebleken en deze constatering heb ik in mijn brief van 11 oktober 2018 met uw Kamer gedeeld. Dit was voor mij ook de reden om direct EDP-auditors in te schakelen.
- Om hun opdracht uit te kunnen voeren, is noodzakelijk dat de EDP-auditors een **toelichting krijgen** op de **inrichting van de ICT-systemen** van degene bij wie het onderzoek plaatsvindt. Daarvoor heeft Toeslagen een lijst met de Q-schijven gemaakt.
- De EDP-auditors hebben deze door Toeslagen opgestelde lijst met **relevante documenten en vindplaatsen vergeleken met een eerdere scan** van de centrale netwerkbeheerder van de Belastingdienst. Die scan is eerder gemaakt het oog op het lijn brengen met de AVG-richtlijnen. Daarmee is voorkomen dat de door Toeslagen gemaakte lijst niet volledig zou zijn.

Q: Konden de EDP-auditors niet zelf het onderzoek uitvoeren?

A:

- **De EDP-auditors hebben zelf onderzoek gedaan.** Om hun onderzoek te kunnen uitvoeren hebben EDP-auditors wel een toelichting nodig op de **inrichting van de ICT-systemen** van degene bij wie het onderzoek plaatsvindt. Deze toelichting kon alleen Toeslagen verstrekken.
- Daarnaast hebben de EDP-auditors **gezocht op het niveau van de bestandsnamen**; zij hadden geen toegang tot de onderliggende stukken. Ook hier was de hulp van Toeslagen nodig om de onderliggende stukken erbij te zoeken.
- Verder geldt bijvoorbeeld dat het doorzoeken van **persoonlijke (N) schijven een speciale autorisatie vergt**, waarover de EDP-auditors niet beschikken. De toenmalig projectleider heeft dan ook zijn N-schijf vrijwillig en uit eigen beweging ter beschikking gesteld.
- Al dit soort beperkingen zijn inherent aan de werkwijze van EDP-auditors. Zoals de EDP-auditors verklaard hebben, heeft Toeslagen **volledige medewerking** verleend.

7. Nationaliteit/AP – Hoofdboodschap

- **Etnisch profileren keur ik ten strengste af.**

Nationaliteit is echter **wel** een persoonsgegeven dat wordt **geregistreerd en gebruikt door Toeslagen.**

- Om in aanmerking te komen voor een toeslag geldt dat de aanvrager een geldige verblijfstitel heeft, zoals de Nederlandse nationaliteit.
- Nationaliteit wordt daarom mede gebruikt om het recht op **toeslagen vast te stellen** en wordt daarom in het **toeslagensysteem vastgelegd**. Dat geldt ook voor de verblijfstitel.
- Registratie tweede nationaliteit is veranderd:
 - Tot 2014 ontving Toeslagen uit de BRP zowel de eerste als de tweede nationaliteit.
 - Vanaf 2014 ontvangt Toeslagen vanuit de BRP alleen de Nederlandse nationaliteit, ook als een persoon daarnaast nog een andere nationaliteit heeft.
- Het verwijderen van historische gegevens over nationaliteit is pas halverwege 2018 begonnen. Vanaf augustus kunnen medewerkers van Toeslagen de (historische gegevens over de) tweede nationaliteit niet meer in de systemen raadplegen. **De volledige verwijdering van deze gegevens in de systemen is eind dit jaar gereed.**
- De AP is een onderzoek gestart naar het gebruik van persoonsgegevens, ik wacht de uitkomsten van dit onderzoek met belangstelling af.

Onderzoek Autoriteit Persoonsgegevens

- De AP onderzoekt of de Belastingdienst (bijzondere) persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst blijkt mogelijk onrechtmatig verwerkt (vanaf 6 januari 2014 tot heden);
- Meer specifiek richt het onderzoek van de AP zich op het verwerken van gegevens omtrent tweede nationaliteit in het systeem van Toeslagen en/of in het kader van de controle op de kinderopvangtoeslag.
- De AP onderzoekt dus niet alleen het verwerken van bijzondere persoonsgegevens in de werkwijze van het CAF.
- Op 18 juli 2017: (desgevraagd) aan de AP gemeld dat Toeslagen de tweede nationaliteit niet meer opneemt. Later gebleken dat gegevens van toeslaggerechtigden waarvan vóór 2014 de dubbele nationaliteit geregistreerd werd, nog wel in de systemen van Toeslagen te raadplegen zijn.
- Op 25 april jl. heeft de AP in het kader van het onderzoek Belastingdienst/Toeslagen bezocht. Daarbij zijn interviews gehouden met verschillende medewerkers en is informatie opgevraagd.
- Ik heb geen indicatie van de doorlooptijd van dit onderzoek, maar wacht de uitkomst met belangstelling af en verleen uiteraard volledige medewerking.

8. Klokkenluider

Q: Hoe staat het met de cultuur bij Toeslagen?

A.

- Ik heb u bij brief van 20 september geïnformeerd over mijn invulling van de pijler cultuur van de Beheerst Vernieuwen aanpak.
- Het cultuurprogramma ziet op de gehele Belastingdienst, dus ook voor Toeslagen.
- Aandacht voor een open cultuur en een veilig klimaat waarin **fouten bespreekbaar** worden gemaakt is belangrijk.
- Aan het onderwerp integriteit wordt binnen de dienst veel aandacht besteed. Daarbij staan de basiswaarden **verantwoordelijk, geloofwaardig en zorgvuldig handelen** voorop.
- Tegelijkertijd is het belangrijk dat burgers en bedrijven weten dat hun **gegevens veilig zijn** bij de dienst en dat daar zorgvuldig mee wordt omgegaan.
- Aan de geheimhoudingsplicht die iedere ambtenaar heeft wordt veel waarde toegekend.

Q. Hoe zorgt u ervoor dat het geen heksenjacht wordt jegens klokkenluiders?

A.

- Ik juich het toe als ambtenaren **melding maken** van zaken die zij niet in de haak vinden. Daar is moed voor nodig.
- Je leidinggevende is altijd de eerste persoon om vermoedens mee te bespreken
- Daarnaast hebben we loketten ingericht om vermoedens van integriteitschendingen of misstanden te melden:
 - binnen de Belastingdienst (**meldpunten**, vertrouwenspersonen)
 - buiten de Belastingdienst (**commissie integriteit**, vertrouwenspersonen en een meldpunt binnen het kerndepartement)
- Melden moet in alle vrijheid gebeuren. Je kunt ook vertrouwelijk melden.
- **Een open en veilig klimaat is cruciaal** en heeft mijn bijzondere aandacht, ook in het kader van de vierde pijler Cultuur van Beheerst Vernieuwen

Q. Hoe staat het nu met de klokkenluider bij Toeslagen?

A.

- In alle gevallen wordt zorgvuldig gekeken naar de context en de regelgeving gerespecteerd. U kunt erop rekenen dat daarbij – zeker in specifieke situaties als deze - rekening gehouden wordt met alle omstandigheden. Ik kan **niet ingaan op individuele gevallen.**
- In het debat met uw Kamer zal ik in alle gevallen zeer grote terughoudendheid betrachten als het gaat over individuele ambtenaren. Uw **Kamer is niet de plaats** om te bespreken hoe met **individuele situaties** wordt omgegaan.

9. Zwartboek

Q. Hoe staat het met het Zwartboek dat ik u aangeboden heb namens al die gedupeerde ouders?

A.

- Het Zwartboek van de SP samen met de Bond voor Belastingbetalers en BOINK geeft een goede kijk op de verscheidenheid van problemen die er nu spelen.
- Samen met de staatssecretaris van SZW kijk ik nu eerst naar de aanbevelingen die gedaan zijn,
- De reactie hierop wil ik betrekken bij de adviezen van de commissie Donner, de ADR, het IBO Toeslagen en de werkgroep van SZW en Financiën voor knelpunten in de wetgeving.
- Bij doorvragen: we kijken momenteel nog niet naar de individuele casussen, omdat ik die wil beoordelen met het advies van de commissie Donner in mijn achterhoofd. Dan kan er voor de betrokkenen op dezelfde manier een passende oplossing gevonden worden.

10. Factsheet - Overzicht acties

Verbetermaatregelen brief 11 oktober 2018:

- Versterken van de vaktechnische lijn: basis is gelegd, informatie-/escalatielijn is ingericht, extra vaktechnische medewerkers zijn aangenomen en er worden in de komende periode meer vaktechnische aanspreekpunten benoemd.
- Herijken van de werkinstructies en handboek Toeslagen – werkinstructies zijn in beeld. Plan van aanpak gemaakt en starten met uitvoering.
- Beleidsbesluit - procesvertegenwoordiging in beroepszaken wordt versterkt. Nieuwe medewerkers zijn geworven.
- Totdat dit op orde is inschakelen Landsadvocaat om zorgvuldigheid CAF 11-procedures te borgen.

Najaar 2018:

- Schadevergoedingen overschrijding redelijke bezwaar en beroepstermijnen (500 euro per half jaar dat de termijn is overschreden).
- EDP audit, onderzoek naar aanvullende documenten ivm procedures en informatie Kamer.

Plenair debat 21 maart 2019:

- ADR onderzoek naar andere CAF zaken: opdracht in afrondende fase
- Gesprek met Kinderombudsman.
- Gesprekken met vraagouders, 3 door 1 door mijzelf.
- Diepgaand onderzoek naar aanleiding CAF 11.

29 mei 2019:

- Instellen adviescommissie uitvoering toeslagen → CAF 11 ouders (1), positie toeslaggerechtigden (2) en rechtsbescherming (3).

Brief 11 juni:

- Opschorten invorderingsmaatregelen voor KOT, daarna toeslagen en blauw.
- Gesprek met SZW over strikte wetgeving aangekondigd.
- Cultuur als 4e pijler

Andere acties:

- IBO Toeslagen

- Programma verbetermaatregelen KOT
- ABD Topconsult onderzoek naar maatwerk in dienstverlening
- AP-onderzoek naar gebruik nationaliteit-gegevens

Onderzoek No naar etnisch profileren klachten bij de overheid en hoe overheden daar vervolgens mee omgaan.